

ภาษาไทย

หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ดร.ณัฐฉา คัลยาสุวรรณ
รศ.ดร.สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์

ผู้ตรวจ

ผศ.ดร.ชูวงศ์ กลิ่นเลขา
ดร.กฤษณา บุญเลี้ยง
นางสาวสุธาทิพย์ พัทธนาวิ
นายอภิชากรฤต อินทหอม

บรรณาธิการ

นางสาวสุนณา เขียนนิล

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-606-146-8

รหัสสินค้า ๑๕๑๑๑๐

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๕ เล่มนี้ จัดทำขึ้นสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โดยดำเนินการจัดทำให้สอดคล้องตามกรอบของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ ส่งเสริมความรู้ด้านหลักภาษาไทย เพื่อให้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง และมีทักษะการใช้ภาษาสื่อสารอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๕ เล่มนี้มี ๘ หน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย

๑. เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วย กำหนดระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียนว่าเมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ต้องบรรลุมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรข้อใดบ้าง
๒. แนวคิดสำคัญ แก่นเรื่องเพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจก่อนอ่านเรื่อง
๓. เนื้อหา ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอเหมาะสมกับการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้น
๔. กิจกรรม มีหลากหลายรูปแบบให้ผู้เรียนปฏิบัติ แบ่งเป็น

(๑) กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้ นำเข้าสู่บทเรียน เพื่อกระตุ้นความสนใจแก่ผู้เรียน

(๒) กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสื่อสารจริง สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีความสุขในการเรียนรู้ พร้อมทั้งจะพัฒนาการเรียนรู้จนเต็มศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ รวมถึงได้ฝึกสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อนในขณะปฏิบัติกิจกรรม และบรรลุสมรรถนะสำคัญทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คณะผู้เรียบเรียงจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๕ เล่มนี้ จะเป็นสื่อการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย เพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ทุกประการ

คณะผู้เรียบเรียง

คำชี้แจง การใช้สื่อ

การใช้หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย หลักภาษาและการใช้ภาษาไทย ป.๕ ประกอบการเรียนการสอนให้สัมฤทธิ์ผลสูงสุดตามมาตรฐานตัวชี้วัดและสมรรถนะสำคัญ ควรทำความเข้าใจองค์ประกอบของหนังสือ ดังนี้

เป้าหมายการเรียนรู้

กำหนดระดับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียนรู้

มาตรฐานตัวชี้วัด

ระบุตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

แนวคิดสำคัญ

แก่นความรู้ที่เป็นความรู้ ความเข้าใจคงทนติดตัวผู้เรียน

แนวคิดสำคัญ

การเรียนรู้เรื่องคำจากภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ช่วยให้เราใช้คำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง การรู้จักทำแผนภาพโครงเรื่องช่วยจัดระเบียบความคิดและข้อมูล ทำให้เขียนสื่อสารออกมาได้ดี นอกจากนี้ การแต่งคำขวัญ การเขียนคำอวยพร ทำให้เราสามารถเขียนสื่อสารออกมาได้หลากหลายวัตถุประสงค์

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้

ช่วยกันท้าว คำจากภาษา มีคำใดเป็นภาษาต่างประเทศบ้าง

กิจกรรมนำสู่การเรียนรู้

นำเข้าสู่บทเรียนโดยใช้กิจกรรมรูปแบบต่างๆ กระตุ้นความสนใจ และวัดประเมินผลก่อนเรียน

เนื้อหา

ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ นำเสนอโดยใช้แผนภาพ แผนภูมิ ตาราง เหมาะสมกับการเรียนการสอน

บทอาชยาน

การท่องบทอาชยานมีประโยชน์อย่างไรบ้างครับ

บทอาชยาน คือ บทท่องจำ ส่วนใหญ่เป็นบทร้อยกรองที่คัดลอกมาจากวรรณคดีไทย ซึ่งเด่นในด้านต่าง ๆ เช่น มีความไพเราะ มีเนื้อหาดี เหมาะกับการท่อง เพื่อพัฒนาการอ่านออกเสียง เป็นพื้นฐานสำหรับการแต่งบทร้อยกรอง และได้ข้อคิดจากบทอาชยานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่ควรปฏิบัติในการท่องบทอาชยาน

- อ่านออกเสียงคำให้ถูกต้อง ชัดเจน และคล่องแคล่วก่อน
- อ่านแบ่งวรรคตอนบทอาชยานให้ถูกต้องตามจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองประเภทนั้น
- อ่านเป็นทำนองเสนาะ ออกเสียงหนักเบาให้ถูกต้อง
- ทำความเข้าใจเนื้อหาบทอาชยาน แล้วสรุปเพื่อนำข้อคิดไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

บทอ่านต้องเว้นวรรคการอ่านหลังคำว่า ลินคำ ด้วยนะ

อ่านแบบนี้หรือ วิชาเหมือนลินคำ ลินมีคำอยู่เมืองไกล

บทอาชยาน วิชาเหมือนลินคำ

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

วิชาเหมือนลินคำ อันมีคำอยู่เมืองไกล
ต้องยกลำบากไป จึงจะได้ลินคำมา
จงตั้งอาภยเจ้า เป็นเจ้าภาอันโสกา
ความเพียรเป็นโยธา แขนงเข้าขวาเป็นเสาใบ
เงี้ยวเป็นสายระยง สองเท้าต่างสอดใหญ่
ปากเป็นฆ้องงาไป อัญมณีเป็นเสปียง
สติเป็นทางเสื่อ ถ้อยคำเรียบร้อยให้เที่ยง
ถือไว้อำให้เสียง ตัดเส้นเสื่อซำผดงคา
ปัญญาเป็นกล่อแก้ว สอดดูแควนเหนินมา
เจ้าเงาะพูดจา เป็นเจ้าคำพิงคลุม
ซึ้งก็ยดลือปลาราย จะทำลายให้เรื่องจน
เอาใจเป็นนิคม อึ้งระดมให้จงไป
จึงจะได้ลินคำมา คือวิชาอันพิสมัย
จงหมั่นมั่นหมายใจ อย่าได้ครันการวิชา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

จุดมุ่งหมาย : สอนให้ผู้อ่านมีความตั้งใจและขยันในการเรียนรู้

ลักษณะ : กาพย์ยานี ๑๑

คุณค่า :
- การใช้ภาษาเปรียบเทียบบทอาชยานไว้ระหว่างในว่างกาย กับเรือสำภาที่ต้อนเดินทางให้ถึงจุดหมาย
- ให้ข้อคิดสอนใจเกี่ยวกับความขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะสำเร็จผลตามที่ต้องการ

คิวอาร์โค้ด (QR Code)
สื่อดิจิทัลสำหรับการเรียนรู้

สารบัญ

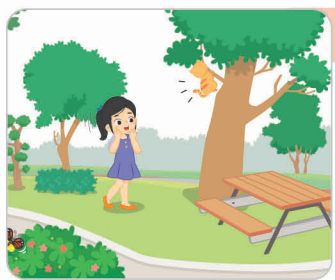

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

การอ่านคำในภาษาไทย ๑

หลักภาษานำรู้ การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย ๓

การใช้ภาษา การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง ๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ชนิดของคำ ๑๘

หลักภาษานำรู้ ชนิดของคำ ๒๐

การใช้ภาษา การคิดลายมือ ๒๔

มารยาทในการเขียน ๓๐

การแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน ๓๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

ประโยค ๓๕

หลักภาษานำรู้ ประโยค ๓๗

การใช้ภาษา การย่อความ ๓๙

การตั้งคำถาม และการตอบคำถาม ๔๓

การพูดรายงาน และการพูดแสดงความคิดเห็น ๔๕

มารยาทในการฟัง การดู และการพูด ๔๗

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ๕๐

หลักภาษานำรู้ คำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ๕๒

การใช้ภาษา แผนภาพโครงเรื่อง ๕๗

คำขวัญ ๖๑

คำอวยพร ๖๓

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก

ให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเพื่อแสดงพฤติกรรม การเรียนรู้รวบยอดและประเมินผล การเรียนรู้ตามมาตรฐานตัวชี้วัด ประจำหน่วยการเรียนรู้ และบรรลุสมรรถนะสำคัญ

กิจกรรม การเรียนรู้เชิงรุก

ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมดังต่อไปนี้

- แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน จากนั้นครูแจกบทความ กลุ่มละ ๑ เรื่อง ให้นักเรียนวิเคราะห์ แล้วแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน พร้อมบอกเหตุผล
- แต่ละกลุ่มเลือกคำจากเรื่องที่อ่าน กลุ่มละ ๕ คำ แล้วค้นคว้าหาคำในภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยถิ่นใต้ที่มีความหมายตรงกับคำที่เลือก จากนั้นบันทึกลงในสมุด

ตัวอย่าง ตารางบันทึกคำ

คำที่เลือก	ภาษาไทยถิ่นเหนือ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาไทยถิ่นใต้
กลับบ้าน	บักบ้าน	เมือบ้าน	หลบ้าน

- แต่ละกลุ่มผลัดกันออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์บทความและคำภาษาไทยถิ่นของกลุ่มตนเอง
- ร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และบันทึกคำภาษาไทยถิ่นเป็นสมุดรวมคำภาษาไทยถิ่น

๑๓๖

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

✓ ความสามารถในการสื่อสาร	✓ การคิดวิเคราะห์
✓ การแก้ปัญหา	✓ การทำงานร่วมกับผู้อื่น
✓ การเรียนรู้ด้วยตนเอง	✓ การมีจิตสำนึก

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

กาพย์ยานี ๑๑..... ๖๖

หลักภาษาน่ารู้ กาพย์ยานี ๑๑..... ๖๘

การใช้ภาษา การเขียนจดหมายถึงผู้ปกครองและญาติ..... ๗๒

การเขียนแสดงความรู้สึก และการเขียนแสดงความคิดเห็น..... ๗๖

บทอาขยาน..... ๗๙

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

ถ้อยคำ สำนวนไทย..... ๘๖

หลักภาษาน่ารู้ ถ้อยคำ..... ๘๘

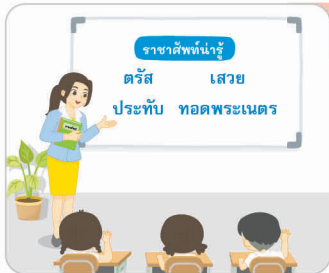
สำนวนไทย..... ๘๙

โวหาร..... ๙๓

การใช้ภาษา การเขียน..... ๙๕

การเขียนเรื่องตามจินตนาการ..... ๙๗

การกรอกแบบรายการ..... ๑๐๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

คำราชาศัพท์..... ๑๐๕

หลักภาษาน่ารู้ คำราชาศัพท์..... ๑๐๗

การใช้ภาษา การอ่านงานเขียนเชิงอธิบาย..... ๑๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

ภาษาไทยถิ่น ภาษาไทยมาตรฐาน..... ๑๒๒

หลักภาษาน่ารู้ ภาษาไทยถิ่น..... ๑๒๔

การใช้ภาษา การเลือกอ่านสื่อสารสนเทศ..... ๑๒๙

การวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่าน..... ๑๓๒

บรรณานุกรม..... ๑๓๗

หากเราอ่านคำ
ในภาษาไทยไม่ถูกต้อง
จะส่งผลอย่างไร

คำว่า กลาย ทราย ถวาย
อ่านออกเสียงอย่างไรนะ

เป้าหมายการเรียนรู้ประจำหน่วยที่ ๑

ตัวชี้วัดระหว่างทาง

๑. มีมารยาทในการอ่าน (มฐ. ท ๑.๑ ป.๕/๘)

ตัวชี้วัดปลายทาง

๑. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองได้ถูกต้อง (มฐ. ท ๑.๑ ป.๕/๑)

แนวคิดสำคัญ

การอ่านออกเสียงคำและข้อความอย่างถูกต้อง ช่วยให้อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว ซึ่งการฝึกอ่านออกเสียงอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้อ่านแล้วสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กิจกรรม นำสู่การเรียนรู้

ร่วมกัน
อ่านออกเสียง
คำต่อไปนี้

สร้อย ตลับ แผล ทริพย์ ทราย ฝา จริงๆ สัปดาห์ ควัน พรูหรา ไปรด ด.ช. ผลลัพธ์

หน้ารู้ หลักภาษา

การอ่านออกเสียงคำในภาษาไทย

การอ่านออกเสียงคำ มีความสำคัญอย่างไร ใครทราบบ้างครับ

การอ่านออกเสียง คือ การอ่านโดยการเปล่งเสียงออกมาให้ผู้อื่นได้ยินเสียงเป็นคำ ข้อความ และเรื่องราวต่างๆ การอ่านออกเสียงที่ดี ต้องรู้จักหลักการอ่านออกเสียงคำ เครื่องหมาย และอักขรย่อ ดังนี้

๑. **คำที่มีอักษรนำ** คือ คำที่มีพยัญชนะต้น ๒ ตัว เรียงกัน ประสมด้วยสระเดียวกัน โดยพยัญชนะตัวที่ ๒ เป็นอักษรต่ำเดี่ยว และออกเสียงวรรณยุกต์เหมือนพยัญชนะตัวแรก แบ่งเป็น ๓ ชนิด ได้แก่

๑. **ห นำ ง ญ น ม ย ร ล ว** จะออกเสียงคำพยางค์เดียว โดยออกเสียงวรรณยุกต์ตาม ห

เช่น					
เหงา	แหงน	หจิก	หญิง	ใหญ่	
▶️ เหงา	▶️ แหงน	▶️ หจิก	▶️ หญิง	▶️ ใหญ่	
หน้า	หน้าก	เหน้อย	หมอก	หมอ	
▶️ หน้า	▶️ หน้าก	▶️ เหน้อย	▶️ หมอก	▶️ หมอ	
หยาด	เหยื่อ	หยิบ	หรี	หรวด	
▶️ หยาด	▶️ เหยื่อ	▶️ หยิบ	▶️ หรี	▶️ หรวด	
เหล็ก	หลับ	หวาน	แหวน	หวุดหวิด	
▶️ เหล็ก	▶️ หลับ	▶️ หวาน	▶️ แหวน	▶️ หวุด-หวิด	

▶️ แทน อ่านว่า

๒ อ นำ ย จะออกเสียงคำพยางค์เดียว โดยออกเสียงวรรณยุกต์ตาม อ มี ๔ คำ คือ

อย่า	อยู่	อย่าง	อยาก
หยา	หฺยู	หฺย่าง	หฺยาก

▶ แทน อ่านว่า

๓ อักษรสูงและอักษรกลาง นำอักษรต่ำเดี่ยว จะออกเสียงเป็นคำ ๒ พยางค์ พยางค์แรกออกเสียงพยัญชนะต้นตัวแรกเป็นเสียง อะ (-ะ) กึ่งเสียง และพยางค์ที่ ๒ ออกเสียงแบบมี ห นำ

อักษรสูง นำ อักษรต่ำเดี่ยว

เช่น	ขนม	ขมวด	ขยาย	จงน	ถนอม				
▶	ชะ-หนม	▶	ชะ-หมวด	▶	ชะ-หยาย	▶	จะ-หงน	▶	ทะ-หนอม
	ถนัด	ผก	ผลิต	ฝรั้ง	สนาม				
▶	ทะ-หนัด	▶	ผะ-หงก	▶	ผะ-หลิด	▶	ฝะ-หรั้ง	▶	สะ-หนาม
	สนิท	สนุก	สมอง	สยาม	เสนาะ				
▶	สะ-หนิด	▶	สะ-หนุก	▶	สะ-หมอง	▶	สะ-หยาม	▶	สะ-เหนาะ

อักษรกลาง นำ อักษรต่ำเดี่ยว

เช่น	กนก	จรวด	จวัค	ตจิด	ตงุ				
▶	กะ-หนก	▶	จะ-หรวด	▶	จะ-หวัค	▶	ตะ-หจิด	▶	ตะ-หนงุ
	ตลก	ตลอด	ตลาด	ตวาด	โตนด				
▶	ตะ-หลก	▶	ตะ-หลอด	▶	ตะ-หลาด	▶	ตะ-หวาด	▶	ตะ-โหนด
	ปรอท	ปลัด	อร่อย	อร่าม	อริ				
▶	ปะ-หรอด	▶	ปะ-หลัด	▶	อะ-หร่อย	▶	อะ-หร่าม	▶	อะ-หริ

▶ แทน อ่านว่า

๒. คำควบกล้ำ คือ คำที่มีพยัญชนะต้น ๒ ตัว เรียงกัน ออกเสียงควบหรือกล้ำกัน แบ่งออกเป็น ๒ ชนิด ได้แก่

๑ คำควบแท้ จะออกเสียงพยัญชนะต้น ๒ ตัว พร้อมกัน หรือกล้ำกัน โดยพยัญชนะต้นตัวที่ ๒ ได้แก่ ร ล และ ว

ก ข ค ต ป พ ควบกับ ร

เช่น	เกรง	ขрім	คราม	ตรี	โปรด				
▶	เกรง	▶	ขрім	▶	ตรี	▶	โปรด		
	พระ	ขรุขระ	ไตร่ตรอง	โปรยปราย	พรวดพราด				
▶	พระ	▶	ขรุ-ขระ	▶	ไตร่-ตรอง	▶	โปรย-ปราย	▶	พรวด-พราด

ก ข ค ป ผ พ ควบกับ ล

เช่น	กลอน	ขลาด	คลุก	ปลาย	แผล				
▶	กลอน	▶	ขลาด	▶	คลุก	▶	ปลาย	▶	แผล
	เพลง	กลมกลืน	คละคลุ้ง	เปลอไผล	พลาตพลั้ง				
▶	เพลง	▶	กลม-กลืน	▶	คละ-คลุ้ง	▶	เปลอ-ไผล	▶	พลาต-พลั้ง

ก ข ค ควบกับ ว

เช่น	กวัก	กว่า	ขวัญ	แขวน	ความ				
▶	กวัก	▶	กว่า	▶	ขวัญ	▶	แขวน	▶	ความ
	คว่า	แกว่งไกว	ชวนชวาย	ไขว่คว่า	เคว้งคว้าง				
▶	คว่า	▶	แกว่ง-ไกว	▶	ชวน-ชวาย	▶	ไขว่-คว่า	▶	เคว้ง-คว้าง

▶ แทน อ่านว่า

จะไว้ ใช้ถูกต้อง

คำที่มีพยัญชนะต้น ๒ ตัว บางคำ อาจเป็นได้ทั้งคำควบกล้ำและคำที่มีอักษรนำ ซึ่งสามารถจำแนกได้โดยการอ่านออกเสียง เช่น ปรง อ่านว่า ปรง เป็นคำควบกล้ำ ปรุธ อ่านว่า ปะ-หรอด เป็นคำที่มีอักษรนำ

๒ คำควบไม่แท้ จะออกเสียงได้ ๒ ลักษณะ โดยพยัญชนะตัวที่ ๒ คือ ร ดังนี้

๑. ออกเสียงเฉพาะพยัญชนะตัวแรก

จ ช ศ ส ควบกับ ร

เช่น				
จริง	ไชร้	ศรี	เศรร้า	สรง
จิง	ไช้	ลี	เส้า	สง
สรวง	สร้อย	สระ	เสริม	แสรัง
สวง	ส้อย	สะ	เสิม	แส้ง
ศรัทธา	เศรษฐี	เศรร้าสร้อย	เสริจลั่น	เสริมสร้าง
สัด-ทา	เสด-ถี	เส้า-ส้อย	เส็ด-ลั่น	เสิม-ส้าง

๒. ออกเสียงเปลี่ยนไปเป็นเสียงอื่น คือ **ทร** ออกเสียงเป็น **ช**

ท ควบกับ ร

เช่น				
ทรวด	ทรง	ทราบ	ทราม	ทราย
ชวด	ชง	شاب	ชาม	ชาย
เทริด	ทรง	ไทร	ทรพย์	แทรก
เชิด	ชวง	ไช	ชั๊บ	แชก
ทรุดโทรม	นन्हรี	พุทรา	มัทรี	อินทรี
ชุด-โซม	นน-ชี	พุด-ชา	มัด-ชี	อิน-ชี

▶ แทน อ่านว่า

คำที่มี **ท ควบกับ ร** บางคำ ออกเสียงเป็นคำควบกล้ำแท้ ได้แก่ คำว่า จันทรธา อ่านว่า จัน-ทรธา คำว่า นิทรธา อ่านว่า นินด-ทรธา และคำว่า อินทรธา อ่านว่า อิน-ทรธา

จะไว้ ใช้ถูกต้อง

คำว่า สระ สามารถเป็นได้ทั้งคำควบกล้ำและคำที่มีอักษรนำ พิจารณาจากการอ่านออกเสียง หากอ่านว่า สะ เป็นคำควบกล้ำ หากอ่านว่า สะ-หระ เป็นคำที่มีอักษรนำ

๓. คำที่มีตัวการ์นต์ คือ คำที่มีตัวอักษรที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาต (๘) กำกับ เมื่ออ่านออกเสียงไม่ต้องอ่านตัวการ์นต์

ทัณฑฆาต คือ เครื่องหมาย ๘ ใช้เขียนไว้บนตัวอักษร เพื่อบังคับไม่ให้อ่านออกเสียงตัวอักษรที่ถูกกำกับ

ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะตัวเดียว

ไม่อ่านออกเสียงพยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับ

เช่น	ศุกร์	แพทย์	การ์ตูน	ศาสน์
สูก	แพต	กา-ตูน	สาน	

▶ แทน อ่านว่า

ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะมากกว่าหนึ่งตัว

ไม่อ่านออกเสียงพยัญชนะที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับและพยัญชนะด้านหน้าที่ไม่ใช่ตัวสะกด

เช่น	จันทร์	วิทยาศาสตร์	สัญลักษณ์	เมืองกาญจน์
จัน	วิท-ทะ-ยา-สาด	สัน-ยะ-ลัก	เมือง-กาน	

▶ แทน อ่านว่า

ตัวการ์นต์ที่เป็นพยัญชนะและสระ

ไม่อ่านออกเสียงทั้งพยัญชนะและสระที่มีเครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับ

เช่น	ศักดิ์	สิทธิ์	พันธุ์	ไบโพธิ์
ลัก	ลิต	พันธ์	ไบ-โพ	

▶ แทน อ่านว่า

๔. **เครื่องหมายวรรคตอน** คือ เครื่องหมายที่ใช้เขียนประกอบตัวอักษร ตัวเลข คำ วลี หรือประโยค เพื่อให้ความหมายชัดเจนขึ้น โดยมีหลักการอ่าน ดังนี้

เครื่องหมาย	หลักการอ่านเครื่องหมาย	ตัวอย่างการอ่าน
๑ ไม้ยมก	• อ่านซ้ำคำ วลี หรือประโยค อีกครั้งหนึ่ง	• เด็ก ๆ ▶ เด็ก-เด็ก • แต่ละวัน ๆ ▶ แต่ละ-วัน-แต่ละ-วัน
๑๑ บุพสัญลักษณ์	• อ่านคำหรือข้อความ ที่อยู่บรรทัดข้างบน	• สะดวก อ่านว่า สะ-ดวก สะอาด ” สะ-อาด ▶ สะ-ดวก อ่าน-ว่า สะ-ดวก สะ-อาด อ่าน-ว่า สะ-อาด
๗ ไปยาลน้อย	• อ่านคำที่ละเอาไว้ โดยไม่อ่านชื่อเครื่องหมาย	• โปรดเกล้าฯ ▶ โปรด-เกล้า-โปรด-กระ-หม่อม
๗๗ ไปยาลใหญ่	• ถ้าเครื่องหมายอยู่ท้ายข้อความ อ่านว่า ละ หรือ และอื่น ๆ • ถ้าเครื่องหมายอยู่ตรงกลางข้อความ อ่านว่า ละถึง	• ทูเรียน มังคุด เงาะ ฯลฯ ▶ ทู-เรียน มัง-คุด เงาะ ละ ▶ ทู-เรียน มัง-คุด เงาะ และ-อื่น-อื่น • ก ฯลฯ ฮ ▶ กอ ละ-ถึง ฮอ

▶ แทน อ่านว่า

เครื่องหมาย	หลักการอ่านเครื่องหมาย	ตัวอย่างการอ่าน
/ ทับ	• ถ้าเครื่องหมายคั่นระหว่างตัวเลขเพื่อแบ่งจำนวน อ่านว่า ทับ • ถ้าเครื่องหมายคั่นระหว่างตัวเลขเพื่อแสดงวันเดือนปี ไม่ต้องอ่านชื่อเครื่องหมาย	• ประถมศึกษาปีที่ ๕/๑ ▶ ประ-ถม-สี่-สา-ปี-ที่-ห้า-ทับ-หนึ่ง • ๑๕/๑๒/๒๕๖๘ ▶ สิบ-ห้า-พัน-วา-คม สอง-พัน-ห้า-ร้อย-หก-สิบ-แปด
— ยัติภังค์	• ถ้าเครื่องหมายใช้แยกคำอ่าน ไม่ต้องอ่านชื่อเครื่องหมาย • ถ้าใช้ในความหมายว่า ถึง อ่านว่า ถึง	• ชะ-หนม ▶ ชะ-หนม • ๑-๑๐ ▶ หนึ่ง-ถึง-สิบ
() นลิขิต	• ถ้าอ่านข้อความที่ต้องการความต่อเนื่อง ไม่ต้องอ่านชื่อเครื่องหมาย • ถ้าอ่านเพื่อให้เขียนตาม อ่านว่า วงเล็บเปิด (ข้อความ) วงเล็บปิด	• พระสุนทรโวหาร (ภู่) ▶ พระ-สุน-ทอน-โว-หวน พู่ • เอกสารแนบ (ถ้ามี) ▶ เอก-กะ-สาน-แนบ วง-เล็บ-เปิด ถ้า-มี วง-เล็บ-ปิด
66 99 ... อัญประกาศ	• ถ้าอ่านข้อความที่ต้องการความต่อเนื่อง ไม่ต้องอ่านชื่อเครื่องหมาย • ถ้าอ่านเพื่อให้เขียนตาม อ่านว่า อัญประกาศเปิด (ข้อความ) อัญประกาศปิด	• เขาพูดว่า “ลาก่อน” ▶ เขา-พูด-ว่า ลา-ก่อน • คำว่า “หนังสือ” ▶ คำ-ว่า อัน-ยะ-ประ-กาด-เปิด หนังสือ อัน-ยะ-ประ-กาด-ปิด

▶ แทน อ่านว่า

เครื่องหมาย	หลักการอ่านเครื่องหมาย	ตัวอย่างการอ่าน
๖ ทศนิยม	• ไม่อ่านออกเสียงตัวอักษรที่มีเครื่องหมายกำกับ	• เสาร์ ▶ เสา • อาทิตย์ ▶ อา-ทิต
• มหัพภาคหรือจุด	• ถ้าเครื่องหมายใช้เขียนย่อคำ ให้อ่านคำเต็มของคำที่ย่อ	• รร.ประจำจังหวัด ▶ โรง-เรียน-ประจำ-จังหวัด
	• ถ้าเครื่องหมายใช้เป็นจุดทศนิยม อ่านว่า จุด และอ่านตัวเลขเรียงกัน	• ๑.๒๕ ▶ หนึ่งจุดสองห้า

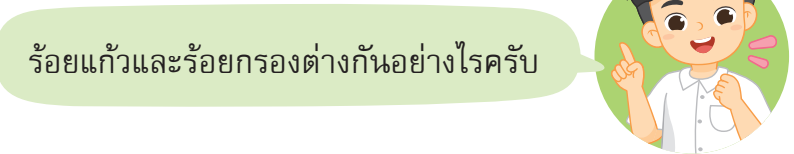
▶ แทน อ่านว่า

๕. อักษรย่อ คือ ตัวอักษรที่ใช้เขียนย่อคำหรือกลุ่มคำให้สั้นลงเพื่อความสะดวกรวดเร็วในการเขียน โดยใช้เครื่องหมายจุด (.) กำกับ ซึ่งอาจมีเครื่องหมาย ๑ ตัว หรือมากกว่าก็ได้

ตัวอย่าง

ป. ย่อมาจาก ประถมศึกษา	ต. ย่อมาจาก ตำบล
ถ. ย่อมาจาก ถนน	จ. ย่อมาจาก จังหวัด
กก. ย่อมาจาก กิโลกรัม	ซม. ย่อมาจาก เซนติเมตร
ด.ช. ย่อมาจาก เด็กชาย	ด.ญ. ย่อมาจาก เด็กหญิง
พ.ศ. ย่อมาจาก พุทธศักราช	ม.ค. ย่อมาจาก มกราคม

การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรอง

ร้อยแก้ว คือ ความเรียงที่ใช้สื่อสารกันโดยทั่วไป ไม่มีกฎเกณฑ์บังคับจำนวนคำและสัมผัสที่คล้องจองกัน เช่น บทความ นิทาน เรื่องสั้น

ร้อยกรอง คือ คำประพันธ์หรือถ้อยคำที่มีลักษณะกำหนด (ฉันทลักษณ์) เช่น กลอนสี่ กลอนแปด กาพย์ยานี ๑๑

รู้ไว้ใช้ถูกต้อง

- หลักการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ มีดังนี้
๑. อ่านแล้วจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน
 ๒. แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
 ๓. นำความรู้และข้อคิดที่ได้รับจากการอ่านไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๑. การอ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว มีหลักการอ่าน ดังนี้

๑ อ่านให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

ศึกษาว่าคำใดอ่านอย่างไรโดยใช้พจนานุกรมค้นหาคำอ่าน เพื่อให้อ่านได้ถูกต้อง

๒ อ่านให้ชัดเจน

อ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ให้ถูกต้อง ชัดเจน เช่น ออกเสียงคำที่มี ร และ ล ที่เป็นพยัญชนะต้นหรือเป็นคำควบกล้ำให้ชัดเจน

๓ อ่านแบ่งจังหวะวรรคตอนให้ถูกต้อง

ฝึกฝนด้วยการทำเครื่องหมาย / เพื่อ คั่นข้อความที่เว้นจังหวะ เพราะหากอ่าน เว้นจังหวะผิด จะทำให้สื่อความหมายผิด

๔ อ่านให้คล่องแคล่ว

ฝึกอ่านอยู่เสมอเพื่อให้อ่านได้ อย่างไม่ติดขัดและไม่ตะกุกตะกัก

๕ อ่านให้นำฟัง

ทำความเข้าใจความหมายของคำ ข้อความ และแนวคิดสำคัญของเรื่องที่อ่าน แล้วใช้น้ำเสียง ให้นำฟังและสัมพันธ์กับเรื่อง

๒. การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง มี ๒ แบบ คือ การอ่าน บทร้อยกรองแบบออกเสียงธรรมดา และอ่านเป็นทำนองเสนาะ ซึ่งมี หลักการอ่าน ดังนี้

๑ อ่านให้ถูกจังหวะตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์แต่ละชนิด เช่น

กลอนแปด อ่าน ๓/๒/๓ (เมื่อมี ๘ คำ) หรือ ๓/๓/๓ (เมื่อมี ๙ คำ)
กาพย์ยานี ๑๑ อ่านวรรคหน้า ๒/๓ และอ่านวรรคหลัง ๓/๓

ตัวอย่าง

กลอนแปด

พระอภัยมณี

ผู้แต่ง : สุนทรภู่

บัดเดี๋ยวดัง / หงั่งเห่ง / ว่างเวงแว่ว สะดุ้งแล้ว / เหลียวแล / ชะเง้าหา
เห็นโยคี / ซีรຶง / พุงออกมา ประคองพา / ขึ้นไปจน / บนบรรพต
(สุนทรภู่, ม.ป.ป.)

ตัวอย่าง

กาพย์ยานี ๑๑

วิชาเหมือนสินค้า

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

วิชา / เหมือนสินค้า อันมีค่า / อยู่เมืองไกล
ต้องยาก / ลำบากไป จึงจะได้ / สินค้ามา
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

๒ อ่านให้คำคล้องจองเอื้อสัมพันธ์กัน

ตัวอย่าง

ข้าขอเคารพ**อภิวันท์** คำว่า อภิวันท์ อ่านว่า อบ-พิ-วัน เพื่อให้สัมพันธ์กับคำว่า เคารพ

๓ อ่านเน้นเสียงสัมผัส โดยอ่านทอดเสียงคำที่รับส่งสัมผัสระหว่างวรรคให้ยาวกว่าปกติ

ตัวอย่าง

วิชาเหมือนสินค้า

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

วิชาเหมือนสินค้า

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

ต้องยากลำบากไป

จึงจะได้สินค้ามา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

๔ อ่านรวบคำในวรรคที่มีพยางค์เกิน โดยอ่านพยางค์หน้าเร็วและเน้นเสียงที่พยางค์หลัง

ตัวอย่าง

วิชาเหมือนสินค้า

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

อ่านพยางค์หน้า (จะ) อย่างรวดเร็ว และอ่านเน้นคำว่า ได้

จึงจะได้สินค้ามา

คือวิชาอันพิสมัย

จงหมั่นมั่นหมายใจ

อย่าได้คร้านการวิชา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

๕ อ่านออกเสียงคำแต่ละคำชัดเจน และเมื่อใกล้จบ ให้อ่านทอดเสียงหรือจังหวะให้ช้าลง

ตัวอย่าง

วิชาเหมือนสินค้า

ผู้แต่ง : ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

อ่านทอดเสียงคำว่า ...ไกล เพื่อเน้นความห่างไกล

วิชาเหมือนสินค้า

อันมีค่าอยู่เมืองไกล

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง

มารยาทในการอ่าน คือ สิ่งที่ควรปฏิบัติและไม่ควรปฏิบัติ เพื่อให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้และเกิดประสิทธิภาพในการอ่าน

มารยาทในการอ่าน

เลือกอ่านหนังสือที่มีประโยชน์ และอ่านโดยคิดตามหลักเหตุผล

อ่านหนังสือด้วยความตั้งใจ ไม่เล่นหรือพูดคุยกันขณะอ่านหนังสือ

ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่น โดยเฉพาะเมื่ออ่านในที่สาธารณะ เช่น ห้องสมุด

ขณะที่ผู้อื่นอ่านหนังสือ ไม่ควรยื่นหน้าเข้าไปอ่านด้วย

ไม่พับ ฉีก หรือขีดเขียนลงในหนังสือ หากอ่านหนังสือค้างไว้ให้ใช้ที่คั่นหนังสือ

เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้ว ควรเก็บหนังสือให้เรียบร้อยหรือนำไปวางในที่ที่กำหนด

ดูไว้ ใช้ถูกต้อง ✓

การอ่าน เป็นการแสวงหาความรู้ที่ทำได้ง่าย และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด การมีนิสัยรักการอ่าน จะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้รอบรู้เสมอ ดังนั้น เราจึงควรสร้างนิสัยรักการอ่านติดตัว

การสร้างนิสัยรักการอ่าน มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) สร้างบรรยากาศ และสร้างนิสัยใฝ่รู้

- หาสถานที่ที่เงียบสงบ ร่มรื่น เพื่อช่วยให้อยากอ่านหนังสือ
- เลือกอ่านหนังสือที่สนใจ เพื่อให้ทำให้ออยากอ่านและอ่านได้นาน

๒) เลือกอ่านหนังสือให้หลากหลาย

- เลือกอ่านหนังสือให้มีความหลากหลาย ทั้งอ่านเพื่อความรู้และอ่านเพื่อความบันเทิง

๓) หมั่นอ่านอย่างสม่ำเสมอ

- อ่านหนังสือบ่อยๆ เช่น อ่านทุกวัน วันละ ๑๕-๓๐ นาที จนติดเป็นนิสัย

๔) พัฒนาทักษะการอ่าน

- ฝึกอ่านที่สละวรรค และอ่านจนจบในครั้งเดียว เพื่อจับใจความสำคัญ
- ฝึกจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านเป็นประจำ

๕) นำความรู้ไปประยุกต์ใช้

- นำความรู้ที่ได้รับจากการอ่านหนังสือไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

กิจกรรม

การเรียนรู้เชิงรุก

สมรรถนะสำคัญสำหรับผู้เรียน

✓ ☐ การสื่อสาร	✓ ☐ การสื่อสาร
✓ ☐ การคิด	○ ☐ การแก้ปัญหา
○ ☐ การใช้ทักษะชีวิต	○ ☐ การใช้เทคโนโลยี

ครูให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ดังต่อไปนี้

๑. จับคู่กับเพื่อน แล้วเขียนคำอ่านบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองต่อไปนี้

บทร้อยแก้ว

ด.ช.กัณฑ์ เป็นนักเรียนชั้น ป.๕/๒ เขาย้ายบ้านจากกรุงเทพฯ มาอาศัยอยู่ที่ จ.ฉะเชิงเทรา

ทุกวันเสาร์เขาต้องไปตลาดเพื่อซื้อฝรั่ง ๒ กก. แต่วันนี้ฝรั่งหมด ด.ช.กัณฑ์รู้สึกเสียใจที่ไม่ได้กินฝรั่ง

บทร้อยกรอง

ฟังไต่ได้รู้เรื่อง

ผู้แต่ง : ชิต บุรทัต

ฟังไต่ได้รู้เรื่อง	ก็ปราดเปรี๊งบรีชาชาญ
เปรียบลิ้นชินน้ำตาล	รู้รสหวานซาบซ่านใจ
ฟังไต่ไม่รู้ความ	วิชาทราวมจะงามโฉน
เปรียบจวกักตักไตไต	ไปรู้รสหมดทั้งมวล

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๑)

๒. แต่ละคู่เขียนเครื่องหมาย / แบ่งจังหวะวรรคตอนบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองในข้อ ๑.
๓. แต่ละคู่ออกมาอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองให้ครูฟัง
๔. ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและสรุปว่า การอ่านออกเสียงอย่างถูกต้องส่งผลดีอย่างไร